
**FORMATION OF CREATIVE ACTIVITY IN COLLABORATION WITH THE
TRAINING OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS**

Nazarova Barno Alijon Haji qizi

Doctor of Pedagogical Sciences, Director of Syrdarya regional center for retraining and advanced training of public educators

ABSTRACT

Primary education includes the formation of creative activity in the process of professional development of the teacher, constant co-operation, productive use of information technologies, extensive use of digital programs in the educational process, as well as tireless work on its own.

Keywords: creativity, teaching methods, psychology, pupils, communication

INTRODUCTION

Zamonaviy ta'limni modernizatsiyalashning innovatsion makonida, boshlang'ich ta'lim o'qituvchisini kreativligi asosiy ro'l o'ynaydi. Yosh avlodni o'qitish va tarbiyalashda o'qituvchining shaxsiyati hal qiluvchi me'zon hisoblanadi. O'qitishning kreativ faoliyatini rivojlantirish o'qituvchi shaxsiga o'zigabog'liq. Zamonaviy pedagogikning malaka oshirish orqali, kreativlik, keng dunyoqarashsiz, madaniyatsiz, o'qituvchining qobiliyatlarini rivojlantirmasdan va yanada mukammal o'qitish tizimlarini izlashga intilmasdan turib tasavvur qilib bo'lmaydi.

O'qituvchining kreativ faoliyatini shakllantirish faqat tor predmet-uslubiy doirada mumkin emas, u doimiy ravishda to'ldirilib va boyitib boriladigan keng umumiy madaniy "ba'za" ni talab qiladi. O'qilgan narsalarni o'qish va o'ylash, filmlar va spektakllarni tomosha qilish, badiiy galereyalarga tashrif buyurish, unutilmas tarixiy joylarni ko'rish o'qituvchi uchun zarurdir: bu holda kreativ faoliyatda "O'zingizni topish" juda qiyin. Ammo har bir o'qituvchini innovatsion faoliyatga qanday qo'shasiz? Har bir o'qituvchi, malaka oshirish hududiy markazlari bilan hamkorlikda, yangi maqsadlarga muvofiq ta'lim mazmuniga qayta kiritilgan umumiy ta'lim va rivojlanish dasturlarining asosli tavsifini berishi muhim edi; maxsus dasturlarning maktab tarkibiy qismiga kiritilgan o'quv dasturini tuzatishning to'g'riligini, qo'shimcha ta'lim tizimini o'zgartirish zarurligini isbotladi. Shundan kelib chiqib, maktab menejmentda o'zgarishlarga duch kelishi kerak:

- yangi shakl va tuzilmalar paydo bo'lishi kerak;
- maktabda ikkita makonni ifodalovchi uslubiy xizmatlar yaratiladi;
- o'z-o'zini aniqlash va birgalikda boshqarish uchun refleksiv va erkin makon.

Boshlang'ich maktabda kreativ jarayonni tashkil qilishda uslubiy bo'limlar paydo bo'lishi kerak: eksperimental (tajribani rejalashtirish va umumlashtirish); konsultativ - diagnostika (tajribali o'qituvchilar ushbu ishni boshlaganlar yordam berishadi); ta'lim muammolari bo'limi; attestatsiya bo'limi (o'qituvchilarga attestatsiyadan o'tishda yordam beradi), kreativ faoliyatli laboratoriyalarni tashkil etish: qo'shimcha ta'lim, huquqiy ta'lim, sog'lom turmush tarzini tarbiyalash. Ushbu guruhlar ixtiyoriy ravishda vujudga kelishi kerak: o'qituvchilar aniq bir muammoni birgalikda hal qilish uchun birlashishlari mumkin. Pedagogik kengash, ilmiy-uslubiy kengash, direktor va bosh o'qituvchi bilan uchrashuv. Bu oraliq va yakuniy natijalarni va shu bilan birga har bir o'qituvchining o'rganishini kuzatish va sozlashning turli shakllaridan foydalanishning bir turi. O'quv yili davomida har bir o'qituvchi ushbu uchrashuvlarga turli mavzularda tayyorlanishi kerak. Tayyorgarlik paytida u savolning nazariyasini o'rganishi, o'zi va o'rtoqlari nimalarga ega bo'lishini ko'rishlari shart. O'qituvchi uchun ta'lim sohasidagi jamoatchilik fikri katta ahamiyatga ega.

Maktabda o'qituvchiga yordam beradigan, kasbiy mahoratini oshirish uchun sharoit yaratadigan va raqamli axborot markazi bo'ladigan uslubiy xonani yaratish mumkin. Bu erda (iloji bo'lsa) zamonaviy pedagogik

jurnallar, pedagogik yangiliklar, o'zgaruvchan darsliklar va dasturlar, me'yoriy-huquqiy baza, rejalashtirish, tahlil qilish va yillar davomida maktab ishlanmalari bo'ladi. Shunda o'qituvchi ishda kreativ faoliyatga ega bo'ladi. Faoliyatning kreativ - bu o'qituvchining maxsus pedagogik qo'lyozmasi, raqamli hisobotlari, me'yoriy hujjatlarni elektron shaklda o'rganish uning individual ish uslubi hisoblanishi lozim.

O'qituvchining kreativ faoliyatini shakllantirish tashqi va ichki sharoitlarning kompleksiga bog'liq. Mavjud ish tizimi o'qituvchini kreativ faoliyatini pedagogik faoliyatga tayyorlash masalasini to'liq hal etmaydi, uni maktab talablariga muvofiq ravishda takomillashtirish kerak. O'zini uning faoliyat uslubini izlashga va topishga, tabiatining o'ziga xosligini ochib berishga majburdir.

Ishbilarmonlik, haqiqiy mahoratga kreativ yondashish o'qituvchi faoliyatining individual uslubini nazarda tutadi, unda uning shaxsiyatining kuchli tomonlari amalga oshiriladi. Ta'lim jarayonida boshlang'ich ta'lim ta'lim o'qituvchisi me'yoriy va huquqiy, kreativ, majburiy va o'zgaruvchan, odatiy va individual, va barcha ishlari o'ziga xos tarzda birlashtiriladi. Ijodning go'zalligi yangilik, o'ziga xoslik, echimlarning individualizatsiyasi, yondashuvlar va vositalarning o'ziga xosligidadir. Agar o'qituvchi o'ylab topilgan natijalarga erishsa, u yuqori mamnuniyatni boshdan kechiradi va Suxomlinskiydan keyin mag'rurlik bilan takrorlaydi: "Inson ijodi eng yuksak baxt ».

MAIN PART

Kasbiy faoliyat turlaridan biriboshlang'ich ta'lim o'qituvchilardir. Ularning malakasini oshirish asosida, birinchidan, o'zlarining g'oyalarini amalga oshirish o'qituvchilik kasbi, ikkinchidan, uning kreativ faoliyatidir. Boshlang'ich ta'lim o'qituvchining xususiyatlari haqidagi g'oyasi, oliy ta'limda, kasb-hunarda, o'z tajribasi davomida maktabda o'rganilib boriladi. Hozirgi o'qituvchilarning tajribasi biroq yetishmaydi, raqamli axborot sharoitida, kreativ faoliyat va kasbiy faoliyatida onlayn texnologiyalar rivojlanib borilayotgan bir davrda. Shunday qilib, bir necha yil oldin ichki tizimda ta'lim, bunday faoliyat yo'nalishi dolzarb edi. Ayni paytda ushbu faoliyatna ustuvor, na biron bir tarzda emaskeng miqyosda imkoniyatlar yaratib kelmoqda. Buning sababi, o'qituvchi kreativ faoliyatiga kontseptual yondashuvni o'zgartirishbu sohada, ehtiyoj kelib chiqib texnik imkoniyatlar, raqamli dasturlar, onlayn multimediyalar va boshqaga bo'lgan talab sezilarli darajada oshdi.

Hozirgi kunda umumiy o'rta ta'lim maktablarida malaka oshirish professori o'qituvchilari tomonidan o'qituvchilarning kreativ faoliyatini oshirishga, kasbiy faoliyatida, kompyuter dasturlarining mohiyatan mukammal o'rganishga, raqamli dasturlarni ta'lim jarayoniga tadbiiq etishda keng miqyosda ishlar amalga oshirilmoqda. Ilgari rivojlanishning eng muhim maqsadlaridan biri o'z kompyuterimizdan foydalanish va foydalanish dastur ta'limni individualizatsiya qilish edi, endi standartdan foydalanib, markazlashtirilgan holda ishlab chiqarilgan dasturlar, bu yangi strategiyalarni amalda oqilona qo'llashni talab qiladi

Zamonaviy o'qituvchidan bugungi kunda, kreativ qobiliyatini rivojlantirishni talab qiladi:

1. Boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi umummadaniy kompetensiyani rivojlantirish, bir-biriga hurmat, qobiliyatboshqa madaniyat, til va din vakillari bilan yashashni avval o'zidan boshlamog'i lozim.
2. Kommunikativ kompetensiyada og'zaki va yozma nutqning malakasini aniqlaydigan vakolatlar ishda va ijtimoiy hayotda shu darajada muhimki, ularga ega bo'lmaganlar jamiyatdan ajralib qolish tahdidi ostida qoladilar. Ijodkor o'qituvchi talabiga bir nechta tillarni bilishni o'z ichiga oladi.
3. O'qituvchilarda axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi ham, axborot jamiyatining paydo bo'lishi bilan bog'liq vakolatlardir. Yangi texnologiyalarga egalik qilish, ularni qo'llash, kuchli va kuchsiz tomonlarini tushunish, ommaviy axborot vositalari kanallari orqali tarqatiladigan axborot va reklamalarga tanqidiy yondoshish qobiliyati. Yuqorida ta'kidlab o'tilganidek, AQSh umumta'lim maktablari o'qituvchilari odatda

innovatsiyalarga ijobiy munosabatda bo'lishadi; qoida tariqasida ular o'zlarining innovatsion faoliyatida konstruktiv strategiyalarga rioya qilishadi. Shu bilan birga, o'qituvchining kasbiy faoliyatini takomillashtirish bilan bog'liq destruktiv strategiyalarning namoyon bo'lishi ham mumkin.

Boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi, maktab bolalarni hayotga tayyorlashi kerak. Shuning uchun, kreativ faoliyatini rivojlanish o'quvchilarning qobiliyatlari (ya'ni muvaffaqiyatni belgilaydigan individual fazilatlar, har xil turdagi faoliyatni amalga oshirish) eng muhim vazifadir. Zamonaviy maktab va ayniqsa boshlang'ich maktab, ushbu jarayon barcha bosqichlarni qamrab oladi. Bola shaxsini rivojlantirish, tashabbuskorlik va mustaqillikni uyg'otadiqarorlar, erkin fikr bildirish odati, o'ziga ishonch rivojlanish va takomillashtirish bo'yicha ulkan va maqsadga muvofiq kreativ jarayonlar: diqqat, tasavvur, xotira, fikrlash muhim rol o'ynaydi. Boshlang'ich ta'lim, nafaqat barcha balki keyingi ta'lim samaradorligiga bog'liqshuningdek uning taqdiri, aynan shu davrda shaxsiyat shakllanishi boshlanadi, uning yo'nalishi, xarakteri va qobiliyatlarini rivojlantirish.

Boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi o'rganishning asl maqsadi nafaqat ekanligini anglay boshladilar ma'lum bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirish, shuningdek, tasavvurni rivojlantirish, umuman kreativ faoliyatini, shaxsni kuzatish, topqirlik va tarbiyalashdir. Boshlang'ich maktab muammolari ko'proq bilim jarayonlariga qaratilgan vabu kichik maktab o'quvchisidak kreativ faoliyatini, aqliy qobiliyatlarni shakllantirish kelajak avlodni kamolini belgilab beradi.

1. **Kreativlik** – bu madaniyat vositasi asosida shaxs sifatida shakllanish jarayonida namoyon bo'ladigan shaxsning shaxsiy sifati (fazilati)dir.

2. Kreativlik – bu insonning shaxsiy xususiyati bo'lib, uning o'z-o'zini takomillashtirib va rivojlantirib borishi bilan bog'liq.

3. Psixologolimlartomonidankreativlikning qo'yidagi ikkita komponenti aniqlangan. Bular:

Shaxsiy mazmun. Ya'ni har bir insonning shaxsiy hayotining umumiy mazmuni. Bu mazmun madaniyat shunoslik bilan bog'liq. Har bir inson biron bir soha yoki faoliyat bilan shug'ullanarekan, u kreativlik, ya'ni yaratuvchanlik munosabatida bo'ladi va uni ilojiborichachiroyli, insonlarni o'zigatortishgayo'naltiriladi. Bu esa o'z navbatida insoniyatning madaniyatgayo'naltirilganligidir.

4. Kreativlikni tashxis qilish psixosemiotik tahlil bilan bog'liq

Bugungi kungakelib kreativlik nafaqat psixologlarning, balki pedagoglarning diqqate'tiborini tortmoqda. Bu tushuncha ilmiy adabiyotlardakeng qo'llanilmayotgan bo'lsa ham butushuncha nima lum darajadapedagogik iste'molgakiritishgadoir harakatlar ko'zgatashlanmoqda.

Pedagogika oid manbalardak kreativlik **ijod** bilan bog'liq holda o'rganiladivatushuniladi.

Ijodkorlikning psixologik jihatlari haqidafikrlar bildirilib,

bilim asosan fikr yuritish vasavvur qilish bilan bog'liq holda tahlil etiladi.

Ijodning psixologik asoslarisifatida qo'yidagielementlar qabulqilangan. Bular:

1. Qabulqilish.
2. Xohishvaistak.
3. Tasavvurqilish.
4. O'z-o'zini kuzatish.

Shu bilan birqatordabilimning asosini tashkil qilishda asosiy o'rinni egallaydigan fikr yuritish bilan tasavvur qilish qo'yi dagielementlar belgilanishie'tirof etilgan.

CONCLUSION

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'lim o'qituvchisini malaka oshirish jarayonida kreativ faoliyatini shakllantirishga, doimiy birga ishlash, axborot texnologiyalarida munimli foydalanish, raqamli dasturlarni o'rganib ta'lim jarayonida keng foydalanish ,hamda o'z ustida tinimsiz ishlashni o'z ichiga oladi.

REFERENCES

1. Madraximova Mastura, boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativlik faoliyatini shakllantirish muammolari va metodlari, Magistr akademik darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya: Nukus - 2014.
2. Михеева, Елена Николаевна кандидат педагогических наук – 2002.
3. И.В.Таболаева Развитие творческой личности учителя начальных классов в инновационном пространстве модернизации непрерывного педагогического образования.